

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Calvinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

28. Qui viderit mulierem ad concupiscendum in ea, iam mœchatus est in corde suo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39463

gatorium fabricant, quod ut inueniant. Diabolo fratres & amicos illos esse oportere ait, quia aduersarium hoc loco Diabolum exponunt. Sed captiosus hæreticus aduertere debuit primùm paucissimos hodie esse qui hunc locum eo modo exponant. Deinde eos qui ad purgatorium ea verba accommodant, aduersarium hoc loco non pro diabolo accipere, sed pro spiritu qui concupiscit aduersus carnem, vel pro Dei præcepto quod peccatoribus aduersatur, de quo vide August. de serm. Domini in monte lib. 1. cap. 22. Tertio hanc expositionem à veteribus accepisse, à Tertulliano in lib. de resurrectione carnis, & in fine libri de anima, & à Cypriano lib. 4. Epist. 2. Postremo & imprimis veteres Patres hunc locum ad purgatorium accommodasse, non quod in eo vel solo vel potissimum purgatorium fabricarent aut fundarent, sed quod ad dogma fidei receptissimum comprobandum hanc Scripturam adferrent, tamen vel obscurior esset quam ut sola certam fidem faceret, vel etiam alium sensum verum habere poterat, sicuti multas alias Scripturas in hoc ipso dogmate aliis que certæ fidei dogmatibus Patres adferre solent. Huiusmodi sunt, quod Ambrosius versatilem romphæam flammæam ante Paradisum positi à scribit significasse ignem futuri seculi omnes examinantem, & eos exurentem qui paleam cum tritico adiunctam deferunt: item quod August. ex illis verbis Psal. 37. *Neque in ira tua emendes me* (sic enim legit pro eo quod nos legimus, *corripias me*) ait Dauidem deprecari *pœnas emendationis futuri seculi*. Item quod Basilius illa verba Ioannis, *Ille baptizabit vos in Spiritu S. & igne*, interpretatur de igne in altero seculo purgante. Vel denique quod Origenes verba Psal. 76. *Transiuimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium*, ad futuri seculi examen referat, & eorum, qui purgatione indigent, purificationem. Ex huiusmodi veterum interpretationibus, tamen si Scripturæ alium sensum primarium ac verum habeant, illud tamen constat, doctrinam de purgatorio fidei dogma receptissimū apud illos veteres fuisse, ideoque Scripturas perperam non exponi, tamen si minus accommodatè, quando ad certum aliquod fidei dogma applicantur. Attamen quomodo & quatenus hic locus de purgatorio exponi possit, vide apud Belarminum.

28. *Qui viderit mulierem ad concupiscendum in ea, iam moechatus est in corde suo.*

Catholicam doctrinam de venialibus peccatis, quæ ab imperfectione actus ita vocantur, seu de prauis desideriis

Scriptura per accommodationem à Patribus explicata.

Serm. 26. in Psalm. 118.

Enarrat. in Psal. 37.

In lib. de Spiritu S. cap. 13. Homi. 25. super Numerum.

Controver. tom. 1.

Cont. 5. lib. 2. de purgatorio cap. 4.

Peccatorum venialium à mortalibus distinctio.

Papistarū
nomine Pa-
tres suggil-
lat Calui-
nus.
Cap. I.

ac motibus omnem animi consensum deliberatum anteuertentibus, taxat acerbè hoc loco Calvinus his verbis. *Docemur hoc loco adulteros censerì coram Deo, non tantum qui fixo consensu scortationem in animis concipiunt, sed qui admittunt quasvis punctiones. Quare nimis crassa & sapina est Papistarum hypocrisis, qui concupiscentiam negant peccatum esse, donec totum cor assentiatur.* Hæc ille. Sed quod Papistis objicit Calvinus, doctissimis Patribus qui hunc locum sic intellexerunt objicere debet; imò & D. Iacobo, qui non omnem concupiscentiam esse peccatum quod facit adulteros coram Deo, apertissimè docuit. *Concupiscentia quum conceperit, parit peccatum: peccatum verò quum consummatum fuerit, generat mortem.* Distinguit disertissimè conceptus peccati, quæ sunt primæ pūctiones à partu, id est, ab ipso peccato, veniali scilicet & imperfecto; & partum à consummatione; id est, à consensu, qui solus ex se generat mortem, & est mortale peccatum. Christum autè hoc loco non de concupiscentia loqui quæ concipit peccatum, nec de primo patientis concupiscentiæ partu, id est, de peccato veniali, quo adhuc voluitur in animo quod conceptum fuit sine deliberato consensu, sed de peccato concupiscentiæ in corde consummato, quod non nisi per consensum deliberatum consummatur, doctissimi Patres disertè docent. Hieronymus his verbis. *Qui viderit mulierem, & anima eius fuerit titillata, hic pro passione percussus est, qua vitij culpam habet sed non tenetur in crimine. Si autem consenserit, de pro passione transiit in passionem: & huic non voluntas peccati est, sed occasio. Quicumque igitur viderit ad concupiscendum, id est, sic aspexerit ut concupiscat & facere disponat, iste rectè dicitur machatus esse in corde suo.* Hæc ille in com. in hunc locum. Eodem modo & S. Augustinus hunc locum exponit. *Si consensio facta fuerit, plenum peccatum est: veruntamen delectatio ante consensum vel nulla est vel tenuis, cui consentire peccatum est.* Hæc ille lib. 1. cap. 23. in hunc sermonem Domini. Præclare quoque Chrysost. homil. 17. in Matth. & literalem loci sensum optimè affecutus ita scribit. *Non omnem hic generaliter concupiscentiam Dominus interimit, sed illam qua ex forme decore concipitur. Propterea non dixit, qui concupiscit ad adulterandum, quod etiam inter secreta montium residentes facere possunt, sed, qui viderit ad concupiscendum, id est, qui concupiscentiam videndi curiositate sibi ipsi collegerit; hoc enim iam nõ natura est, sed propria desidia. Cohibuit igitur aspectum, ne huiusmodi licentia fidens etiam in peccatum quandoque corrueret.* Hæc

Hæc ille. Concupiscentia igitur non animo leuiter concepta, sed ex videndi curiositate collecta, adulterium in corde est. Subiungit huic cauillationi Calvinus. *Sed nihil mirum est ita extenuari ab illis peccatum, quando socordes & prorsus supinos in vitiis suis reputandis esse oportet, qui iustitiam operum meritis attribuunt.* Cui respondemus: Nihil mirum est ab hæreticis hodie peccatorum discrimina confundi, & quæ venialia sunt ita aggrauari, quando socordes & prorsus supinos in peccatis deuitandis illos esse oportet, qui etiam minimas punctiones, quæ vitari non possunt, pro mortiferis habent, & in bonis operibus nullam Christiani hominis iustitiam ponunt. Interim obseruet Lector (quod Caluino solennè est) Papistis obijcere, quod antiquissimi Patres docent: vt aut illos quoque pro Papistis habere debeat, aut studio Lectorem ludificasse, aut denique quod ignorabat reprehendisse conuincatur.

*Papistarum
nomina Pa-
tres taxas
Calvinus.*

44. *Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros.*

Contra Scholasticam hoc loco doctrinam de dilectione inimicorum inflatis buccis inuehitur Calvinus. Est quippe communis Scholasticorum sententia, & imprimis D. Tho. 2.2. q. 25. art. 8. & 9. dilectionem inimici in generali quidem, esse de necessitate charitatis & in præcepto; id est, vt in generalitate dilectionis proximi inimicus non excludatur, sed habeatur pro proximo, non secus atque amicus aut sanguine coniunctus; in quo Iudæi turpiter errabant, existimantes per proximum non intelligi nisi amicum aut affinem, aut tributum, eo quod vox hebraica *רֵף* vel *רֵף* quæ ponitur pro proximo, propriè significat amicum, aut aliquo necessitudinis vinculo coniunctum: vbi non aduertebant ipsum inimicum saltem naturæ, interdum etiam eiusdem fidei ac religionis vinculo esse coniunctum: quem illorum errorem Christus hic corrigere vult, docens præceptum dilectionis etiam ad inimicum se extendere. Docent nihilominus iisdem Scholastici dilectionem inimicorum in speciali, id est, vt externa dilectionis signa, ipsosque effectus quauis data occasione proferas, non esse de præcepto, sed de consilio necessitate tamen aliqua urgente, in præparatione animi necessariam esse; id est, quod interna dilectio inimici talis esse debet, vt semper paratus sis in aliqua necessitate etiam inimico subuenire, & de facto subuenias, quando facultas datur. Quia ergo aliquam di-

*Inimicorum
dilectio
iuxta Scho-
lasticam
doctrinam*